

MAIRONIO LIETUVIŲ LITERATŪROS MUZIEJAUS PLĖTROS STRATEGINĖS KRYPTYS 2016–2020 METAMS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Maironio lietuvių literatūros muziejaus (toliau – Muziejus) plėtros strateginių kryptių (toliau – Strateginės kryptys) paskirtis nustatyti pagrindines Muziejaus plėtros strategines kryptis, jų strateginį tikslą, uždavinius 2016–2020 metams.

2. Muziejaus Strateginių kryptių tikslas ir uždaviniai atitinka Muziejų plėtros strategines kryptis ir uždavinius, patvirtintus Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. IV-247 „Dėl Muziejų plėtros strateginių kryptių 2015–2020 metams patvirtinimo“ bei Muziejaus nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. IV-508 „Dėl Maironio lietuvių literatūros muziejaus nuostatų patvirtinimo.“

3. Muziejaus Strateginių kryptių tikslas – siekti visuomenės kultūrinio raštingumo, skatinti įvairaus amžiaus lankytojų pilietinį aktyvumą, formuoti tautinį sąmoningumą pristatant lietuvių literatūros paveldą bei kuriant literatūrinio paveldo kaupimo, puoselėjimo ir pažinimo erdvę.

4. Siekdamas įgyvendinti Muziejaus Strateginių kryptių uždavinius ir įgyvendinti Muziejaus veiklos tikslus bei funkcijas, Muziejus vadovaujasi šiomis vertybėmis:

4.1. *atsakomybė* už nacionalinio literatūros paveldo kaupimą bei saugojimą;

4.2. *atvirumas* visuomenės pokyčiams, poreikiams, supažindinant visuomenę su literatūros istorijos paveldu bei šiuolaikiniu literatūros procesu, padedant jį piliečiams suvokti, laisvai jame dalyvauti;

4.3. *kompetencija* perteikti lankytojams patirtį, įgūdžius ir žinias supažindinant su literatūros istorija, jos paveldu;

4.4. *kūrybiškumas* komunikuojant su lankytojais, interpretuojant literatūros procesą ir jos istoriją;

4.5. *pagarba* grindžiant muziejaus specialistų ir lankytojų santykius, kuriant palankų, teigiamą įvaizdį visuomenėje ir valstybėje.

II SKYRIUS STRATEGINĖS KRYPTYS IR UŽDAVINIAI

5. **PIRMOJI STRATEGINĖ KRYPTIS – kurti vieną ištisinę Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspoziciją.**

6. Situacijos analizė:

6.1. 2014 m. dėl nusidėvėjimo uždarytas restauracijai Maironio memorialinis butas (aštuoni kambariai). Kadangi 2015 m. steigėjo – LR kultūros ministerijos sprendimu finansavimas buvo sustabdytas iki nulinio lygio, tad restauracija nevyko. 2016 m. darbai tęsiami.

6.2. 2007 m., pradėjus Maironio rūmų rekonstrukcijos ir restauracijos darbus, Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspozicija buvo uždaryta ir išardyta, rūmų pertvarka užsitęsė, 2015 m. darbai sustabdyti, 2016 m. vėl tęsiami. Tačiau literatūros procesas yra atveriamas laikinomis parodomis, kurių per metus surengiama vidutiniškai 20–30.

6.3. J. Grušo memorialiniame muziejuje, S. Nėries memorialiniame muziejuje, B. ir V. Sruogų memorialiniame muziejuje, J.Tumo-Vaižganto memorialiniame muziejuje veikia pastovios memorialinės ekspozicijos, kuriose yra atkurta autentiška būsto aplinka. Literatūrinės memorialinių muziejų ekspozicijos, kuriose apžvelgiamas šių rašytojų gyvenimas ir kūryba, nuolat atnaujinamos

iš projektinių lėšų. 2015 metų situacijos apžvalgoje šių muziejų ekspozicijos yra teigiamos, vėliau jų atnaujinimas galimas iš projektinių lėšų. Šiuose muziejuose rengiamos nedidelės, pagal vietos galimybes, laikinos parodos, atspindinčios memorialo rašytoją, jo aplinką ar kontekstą.

6.4. Vaikų literatūros muziejuje nuo 2013 metų vyksta dalinė rekonstrukcija, kurią iki šiol vykde Kultūros paveldo departamentas, tolesnėms investicijoms parengti dokumentai Europos Sąjungos fondui per LR kultūros ministeriją (investicijų poreikis 1391668 Eu), tačiau šis objektas nukeltas į tolimesnį etapą. Todėl planuoti konkrečią veiklą, naujos ekspozicijos atidarymo laiką kol kas nėra galimybių. Tačiau šiame muziejuje yra parengtos ir atnaujintos ekspozicijos iš projektinių lėšų, rengiamos laikinos parodos apie Vaikų literatūrą ir rašytojus. Muziejus yra aktyviai lankomas.

7. Šios krypties UŽDAVINIAI:

7.1. 2016 m. Maironio memorialinį butą (aštuonis kambarius) po restauracijos atidaryti lankytojams.

7.2. 2016 m. pradėti Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspozicijos projektavimo darbus. Pagal parengtą techninį meninį projektą iki 2020 metų dalimis įrengti ir atidaryti lankytojams visą ekspoziciją, kuri užimtų 1300 kv.m.

7.3. Rengiant Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspoziciją taikytis prie įvairių lankytojų amžiaus grupių, aktyviai tirti jų poreikius, koncentruotis į edukacinius momentus, skatinti garso, vaizdo ir kitų technologinių priemonių integravimą į šią ekspoziciją, tuo pačiu siekti, kad kuo daugiau Muziejuje saugomų eksponatų būtų parodyta lankytojams.

7.4. Kol neišrengta Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspozicija, toliau rengti laikinas literatūros parodas, maždaug 20–30 per metus.

7.5. Siekti, kad Vaikų literatūros muziejus būtų įtrauktas į Europos Sąjungos finansuojamus projektus.

7.6. Pagal galimybes ir finansavimą, rengti Vaikų literatūros apžvalgos ir personalijų ekspoziciją.

8. ANTROJI STRATEGINĖ KRYPTIS – **edukacinė veikla**. Kryptingai plėtoti ir stiprinti edukacinę veiklą Muziejuje, siekiant užtikrinti jos sąveiką su formaliojo ugdymo programomis, neformaliojo ugdymu, mokymusi visą gyvenimą, savišvieta, tenkinti įvairių visuomenės grupių poreikius.

9. Situacijos analizė:

9.1. Muziejuje nuo 1997 metų vykdoma edukacinė veikla, kasmet parengiamos naujos edukacinės programos: 2014 metais – 24, 2015 - 30, kurios pritaikytos įvairaus amžiaus grupėms: nuo ikimokyklinukų iki senjorų, nuo moksleivių, studentų iki Trečiojo amžiaus universiteto Literatūros fakulteto klausytojų, nuo organizuotų moksleivių grupių iki pavienių edukacinių užsiėmimų dalyvių. Lankytojai, dalyvaudami edukacinėse programose bei kitose edukacinėse veiklose, kurių yra labai įvairių formų: viktorinos, paskaitos, renginiai, konferencijos, skaitovų, kūrybos, piešinių konkursai, kūrybinės dirbtuvės, akcijos, ne tik mokosi netradicinėje aplinkoje, įgyja naujų žinių, susipažįsta su muziejuje saugomomis vertybėmis, rašytojų memorialine aplinka, bet ir ugdo kūrybiškumą, meninę saviraišką.

9.2. Muziejaus darbuotojai, rengiantys edukacines programas bei jas įgyvendinantys, nuolatos ugdo savo kompetencijas dalyvaudami Lietuvos muziejų asociacijos Švietimo sekcijos organizuojamuose seminaruose, konferencijose, Idėjų mugėse, kitų Lietuvos muziejų edukacinių programų pristatymuose bei patys dalinasi patirtimi, pristatydami naujausias edukacines programas. Aštuoni Muziejaus darbuotojai rengė ir įgyvendino ES projektą „Muziejus – mokykla – moksleivis. Muziejų ir bendrojo lavinimo mokyklų nacionalinis partnerystės tinklas“. Muziejaus darbuotoja kartu su kitais projekto rengėjais ir įgyvendintojais, dalyvavo stažuotėje Danijoje ir Anglijoje, susipažino su muziejų ir bendrojo ugdymo mokyklų bendradarbiavimo modeliais, valstybinėmis kultūros ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą skatinančiomis iniciatyvomis ir programomis, jų įgyvendinimo bei vykdymo praktika, po kurios įgyta patirtimi ši specialistė pasidalijo su kolegomis

ir kitų Lietuvos muziejų darbuotojais, o rengdama ir įgyvendindama Muziejaus edukacines programas pritaikė gerosios praktikos pavyzdžius.

9.3. Vykstant Muziejaus restauracijai bei rekonstrukcijai, muziejaus lankytojai, ypač mokytojai ir moksleiviai, pasigenda Maironio memorialinių kambarių ir Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspozicijų. Ženklesnį edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičiaus didėjimą stabdo tai, kad edukacinės veiklos dėl restauracijos negalima organizuoti Maironio memorialinio buto aplinkoje. Tačiau Maironio archyvas, kūrybinis bei memorialinis palikimas visuomenei pristatomas parodose „Maironis ir jo epocha“ bei „Maironio memorialiniai daiktai kitoje aplinkoje“, o lietuvių rašytojų personalijos - laikinose kūrėjų jubiliejams skirtose parodose. Edukaciniai užsiėmimai vyksta laikinai įrengtoje edukacinėje klasėje, parodų salėse bei naujoje ekspozicijoje „Požemio galerija: rašytojai meno kūrinuose“.

10. Šios krypties UŽDAVINIAI:

10.1. Kasmet parengti 20–25 naujas edukacines programas. Vykdamas švietėjišką veiklą – mokyti ir mokytis visą gyvenimą, atnaujinti ir rengti naujas šiuolaikines, inovatyvias edukacines programas skirtingoms tikslinėms auditorijoms – ikimokyklinio amžiaus vaikams, moksleiviams, studentams, senjorams, specialiųjų poreikių žmonėms, šeimoms. Į muziejaus švietėjišką veiklą įtraukti įvairias bendruomenes, vienišus žmones ir savanorius. Rengiant naujas edukacines programas, atsižvelgti į konkrečios amžiaus žmonių grupės poreikius, skirti ypatingą dėmesį kuo platesniam, infomatyvesniam, gilesniam eksponatų tyrinėjimui, susipažinimui su Muziejaus rinkiniuose saugomomis vertybėmis, galimybėmis pamatyti originalus ir suvokti jų vertę.

10.2. Ypatingą dėmesį skirti edukacinei veiklai, kuri būtų patraukli suaugusiųjų auditorijai. Suaugusiųjų švietimą derinti su visuomenės socialinėmis reikmėmis, su mokymosi visą gyvenimą sistema ir naujovėmis. Po Muziejaus rekonstrukcijos, parengus naują Lietuvių literatūros apžvalgos bei personalijų ekspoziciją, paruošti specialiajai suaugusiųjų auditorijai pritaikytas edukacines programas.

10.3. Muziejuje naujai rengiamas edukacines programas derinti su formaliojo, neformaliojo ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą programomis. Parengti edukacinių programų metodinę medžiagą bei planus. Rengiant naujas edukacines veiklas, bendradarbiauti ir konsultuotis su Ugdymo plėtotės centrais, mokytojais, panaudoti tikslinių grupių poreikių tyrimų analizės duomenis.

10.4. Po Muziejaus rekonstrukcijos (iki 2020 m.) atnaujinti mokymui ir mokymuisi visoms amžiaus grupėms tinkamą fizinę ir informacinę edukacinę aplinką. Įrengti modernią, su mobiliomis darbo vietomis, kompiuterizuotą edukacinę klasę. Naujoje lietuvių literatūros apžvalgos ekspozicijoje, Maironio memorialiniuose kambariuose pavieniams, įvairių amžiaus grupių lankytojams sukurti patrauklias edukacines vietas – tyrinėjimų kampelius, kuriuose ne tik įgytų žinių, jas patikrintų, bet ir turėtų galimybę saviraiškai bei savišvietai.

10.5. Nuolat vykdyti muziejaus edukacinės veiklos dalyvių poreikių tyrimus.

10.6. Užtikrinti informacijos apie muziejaus edukacinę veiklą, jos pobūdį, galimybes sklaidą visoms visuomenės grupėms, Lietuvos bei užsienio piliečiams įvairiomis formomis.

11. TREČIOJI STRATEGINĖ KRYPTIS – **kaupiti kultūrinio, lituanistinio, literatūrinio paveldo muziejines vertybes, vesti jų apskaitą, rūpintis saugojimu bei skaida.**

12. Situacijos analizė:

12.1. Muziejuje saugoma 295074 vnt. eksponatų, pagrindinio fondo – 193498, pagalbinio – 101576 (2016 m. sausio 1 d. duomenimis). Tai yra Lietuvos kilnojamojo kultūros paveldo literatūros specifikos dalis: kūrėjų rankraščiai, mašinraščiai su taisymais, nuotraukos, dokumentai, epistolika, memorialiniai daiktai, bibliotekos, meno kūriniai. Rinkiniai aprėpia visą lietuvių raštijos laikotarpį – nuo Martyno Mažvydo iki šių dienų literatūros įvykių ir kūrėjų. Tik nedidelė dalis – apie 1,7 %, 5000 vnt. per metus, – šių muziejinių vertybių pristatoma parodose, kita dalis yra laikoma saugyklose ir sudaro didžiulį rezervą ekspozicijų ir parodų kūrimui, moksliniams

tyrinėjimams, įvairių leidinių ruošimui. Muziejaus rinkiniai formuojami ir tvarkomi vadovaujantis Muziejaus nuostatais ir Muziejaus eksponatų komplektavimo 2015–2017 m. kryptimis, patvirtintomis Muziejaus direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. V-29 „Dėl eksponatų komplektavimo 2015–2017 m. krypčių patvirtinimo“. Rinkinių apskaita vykdoma, vadovaujantis „Muziejuose esančių rinkinių apsaugos, apskaitos ir saugojimo instrukcija“, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-716 „Dėl muziejuose esančių rinkinių apsaugos, apskaitos ir saugojimo instrukcijos patvirtinimo“.

12.2. Nuo 2010 m. spalio 1 d. Muziejuje vykdomas muziejinių vertybių (eksponatų) vertinimas. Muziejinės vertybės (eksponatai) vertinami vadovaujantis „Muziejinių vertybių (eksponatų) vertinimo metodika, patvirtinta Muziejaus direktoriaus 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. V-44 „Dėl muziejinių vertybių (eksponatų) vertinimo metodikos“ ir „Muziejinių vertybių (eksponatų) įkainiais“, patvirtintais Muziejaus direktoriaus 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. V-45 „Dėl muziejinių vertybių (eksponatų) įkainių“ bei „Muziejinių vertybių (eksponatų) vertinimo tikrąja verte įkainiais“, patvirtintais Muziejaus direktoriaus 2015 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. V-32 „Dėl muziejinių vertybių (eksponatų) vertinimo tikrąja verte papildytų įkainių patvirtinimo“. Muziejaus įvertinta tikrąja verte 30539 vnt. eksponatų (24444 vnt. įsigytų nuo 2010 m. spalio 1 d. iki 2016 m. sausio 1 d. ir 6095 vnt. įsigytų iki 2010 m. rugsėjo 30 d.).

12.3. Muziejaus eksponatų saugyklos yra centriniuose muziejaus rūmuose (Rotušės a. 13, Kaunas), Vaikų literatūros muziejuje (K. Donelaičio g. 13, Kaunas), B. ir V. Sruogų namuose-muziejuje (B. Sruogos g. 21, Kaunas), J. Grušo memorialiniame muziejuje (Kalniečių g. 93, Kaunas) ir S. Nėries memorialiniame muziejuje (S. Nėries g. 7, Kaunas). Tik S. Nėries mem. muziejuje yra eksponatų saugojimui pritaikyta įranga. Kitos Muziejaus saugyklos tik dalinai atitinka keliamus techninius ir kokybinius eksponatų saugojimo reikalavimus.

Kadangi vyksta Muziejaus centrinių rūmų (Rotušės a. 13, Kaunas) rekonstrukcija, kuri iki šiol nėra baigta, šiame pastate esančios fondų saugyklos kol kas neatitinka keliamų techninių ir kokybinių reikalavimų, nepagaminti tinkami, planuoti baldai, jokia kita įranga, kol kas neįgyvendinti reikalavimai dėl apšvietimo ir drėgmės reguliavimo.

12.4. Norėdamas sužinoti kuo daugiau fondų saugykloms keliamų reikalavimų, muziejus sutiko, kad Vilniaus universiteto komunikacijų fakulteto muzeologijos katedra, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. ĮV-614 „Dėl muziejinių vertybių prevencinio konservavimo ir restauravimo plano patvirtinimo“, patvirtintu „Muziejinių vertybių prevencinio konservavimo ir restauravimo planu“, 2014 m. atliktų Muziejaus centrinių rūmų (Rotušės s. 13, Kaunas) saugyklų ir parodų salių būklės vertinimą. Jį atlikus nustatyta, kad laikinai įrengtose saugyklose yra dideli drėgmės svyravimai, nepritaikytas natūralus ir dirbtinis apšvietimas, baldai pagaminti iš netinkamų medžiagų. Parodų salių, esančių mansardos aukšte, įranga atitinka reikalavimus.

12.5. Vadovaujantis „Muziejinių vertybių prevencinio konservavimo ir restauravimo planu“¹ ir Muziejaus saugyklų būklės įvertinimu², 2015 m. paruoštas Muziejaus „Eksponatų prevencinio konservavimo ir restauravimo darbų 2015–2022 m. planas“, patvirtintas Muziejaus direktoriaus 2015 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. V-34 „Dėl eksponatų prevencinio konservavimo ir restauravimo darbų 2015–2022 m. plano patvirtinimo“. Muziejaus restauruotinių-konservuotinių eksponatų sąrašuose yra 1550 vnt. eksponatų (2015 m. sausio 1 d. duomenimis). Muziejaus restauratoriai per metus restauruoja apie 25 vnt. eksponatų: rankraščių, laiškų, knygų. Kitų rūšių eksponatai (memorialiniai baldai ir daiktai, meno kūriniai) restauruojami-konservuojami pagal galimybes – rengiant projektus Lietuvos kultūros tarybai ir gavus finansavimą. Šis darbas, nors iš lėto, bet vyksta, restauruojami Maironio baldai bei P. Babicko meno kūriniai.

¹ Muziejinių vertybių prevencinio konservavimo ir restauravimo planas, patvirtintas Lietuvos respublikos kultūros ministro 2012 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. ĮV-614

² Vilniaus Universiteto Komunikacijų fakulteto Muzeologijos katedra. Maironio lietuvių literatūros muziejaus būklės vertinimo ataskaita. Pagal projektą „individualus muziejaus prevencinio konservavimo planas“. Vilnius, 2014

12.6. Nuo 2012 m. Muziejuje įdiegta Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema (LIMIS), kuri suteikė visuomenei nuotolinę prieigą prie Muziejaus eksponatų. Šioje sistemoje iki 2016 m. sausio 1 d. pateikti duomenys ir skaitmeniniai vaizdai 4561 vnt. Muziejaus eksponatų. Nuo 2015 m. pradėta greta rašytinės ir kompiuterinės eksponatų apskaita Lietuvos integralioje muziejų informacinėje sistemoje (LIMIS). Kompiuterinėje apskaitoje yra 245 vnt. Muziejaus 2014–2015 m. įsigytų eksponatų.

12.7. Muziejuje vyksta moksliniai muziejinių rinkinių tyrimai. Muziejininkai tyrimų pagrindu yra išleidę archyvinius mokslinius leidinius: „Gražina Tulauskaitė“, „Marija Pečauskaitė – Šatrijos Ragana“, „Išėję sugrižti: lietuvių išėvių kultūrinis literatūrinis gyvenimas Austrijoje ir Vokietijos DP stovyklose 1944–1950 m.“, „Salomėja Nėris: archyvai“, „Maironio lietuvių literatūros muziejus: istorija ir rinkiniai“, „Jurgis Jankus“, „Antanas Vaičiulaitis“, „Antanas Gustaitis“, „Bernardas Brazdžionis. Archyvai“, „Petras Babickas. Archyvai“, „Miltonas Starkus“ ir kiti smulkesni, taip pat 7 sąsiuviniai Maironio neskelbtų tekstų.

12.8. Muziejus nėra uždaras platesniems rinkinių tyrimams ir tyrėjams iš kitų institucijų. Per metus fonduose dirba vidutiniškai 12 mokslininkų, kurie Muziejaus medžiagą naudoja savo moksliniuose darbuose.

13. Šios krypties UŽDAVINIAI:

13.1. Kaupiant eksponatus, vadovautis Muziejuje eksponatų komplektavimo 2015–2017 m. kryptimis, patvirtintomis Muziejaus direktoriaus 2015 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. V-29 „Dėl eksponatų komplektavimo 2015–2017 m. kryptių patvirtinimo“. Siekti, kad eksponatai kuo plačiau ekspozicijoje atvertų lietuvių literatūros istorijos bei personalijų vaizdavimą ir informaciją.

13.2. Įrengti pagal reikalavimus saugyklas: atitinkamus baldus, apšvietimą, atmosferą ir kita, kad būtų užtikrintos tinkamos muziejinių vertybių saugojimo sąlygos.

13.3. Įrengti visas planuojamas ekspozicijas su moderniu apšvietimu ir įranga, tinkama originalių muziejinių vertybių eksponavimui.

13.4. Restauruoti-konservuoti kritinės ir blogos būklės eksponatus, pirmenybę suteikiant eksponatams, kuriuos planuojama eksponuoti Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos bei personalijų ekspozicijoje.

13.5. Vykdyti greta rašytinės ir kompiuterinės eksponatų apskaitą Lietuvos integralioje muziejų informacinėje sistemoje (LIMIS).

13.6. Kryptingai ir sistemingai vykdyti kultūros vertybių, saugomų muziejuje, skaitmeninimą. Eksponatus atrinkti pagal jų būklę ir unikalumą. Suskaitmenintus eksponatus ir jų duomenis viešinti LIMIS, taip suteikiant plačiajai visuomenei nuotolinę prieigą prie Muziejaus eksponatų.

13.7. Vykdyti muziejinius mokslinius tyrimus, leisti Muziejaus darbuotojų parengtus archyvinius leidinius, organizuoti mokslines konferencijas, išleidžiant jų knyginį arba skaitmeninį variantą. Plėsti ryšius su mokslininkais, atviriau (LIMIS) jiems pateikti saugomą literatūrinį paveldą.

13.8. Ieškoti projekcinio finansavimo galimybių muziejinių vertybių įsigijimui bei jų restauravimui, rengti projektus Lietuvos kultūros tarybai.

14. KETVIRTOJI STRATEGINĖ KRYPTIS – **didinti muziejaus teikiamų paslaugų pasiekiamumą ir kokybę.**

15. Situacijos analizė:

15.1. Muziejus ir jo padaliniai lankytojams siūlo įvairias paslaugas: aplankyti ekspozicijas, laikinąsias parodas, užsisakyti ekskursijas, paskaitas, šviečiamojo ar pramoginio pobūdžio edukacines programas. Kiekvieną mėnesį įvairaus amžiaus lankytojams siūloma gilinti žinias, mokytis visą gyvenimą ir tobulėti, dalyvaujant muziejuje organizuojamuose literatūriniuose renginiuose, konkursuose, viktorinose, akcijose. Kai kurios paslaugos teikiamos ir už muziejaus ribų: įstaigos gali užsisakyti įvairių temų kilnojamąsias parodas, edukacines programas arba

paskaitas. Nuo 2014 m. lankytojams prieinamos ir el. paslaugos Muziejaus svetainėje „Literatūrinė Lietuva“ (www.maironiomuziejus.lt).

15.2. Muziejų ir jo padalinius 2015 m. aplankė 50 399 lankytojai. Palyginus su 2014 m., lankytojų skaičius neženkliai sumažėjo, kadangi visus metus buvo uždarytas Maironio memorialinis butas (aštuoni kambariai) bei nėra literatūros apžvalgos ekspozicijos.

15.3. 2015 m. pradžioje atlikus elektroninę apklausą, paaiškėjo, kad dalis lankytojų pageidautų, jog muziejus bent vieną darbo dieną per savaitę dirbtų ilgiau – kad ekspozicijų, parodų lankymas būtų prieinamas dirbantiems žmonėms, kurių darbo laikas šiuo metu sutampa su muziejaus ekspozicijų darbo laiku.

15.4. Nuo 2004 m. Muziejus internete leidžia skaitmeninį žurnalą „Literatūrinė Lietuva“, kurį pastaraisiais metais specialistai pagal pateikiamą informacijos kiekį ir įvairovę įvardija kaip kultūros vertybių bei muziejinės veiklos sklaidos portalą. Šiame portale kokybiškai skelbiama aktuali informacija apie visas Muziejaus ir jo padalinių teikiamas paslaugas. 2006 m. ir 2012 m. buvo sėkmingai parengti „Literatūrinės Lietuvos“ atnaujinimo projektai: gavus finansavimą, įdiegta nauja turinio valdymo sistema, patobulinti paieškos įrankiai ir sukurti skyriai, leidžiantys greičiau rasti reikiamą informaciją. Svetainėje sudarytos galimybės gauti grįžtamąjį ryšį su lankytoju: veikia svečių knyga ir apklausos.

15.5. „Literatūrinėje Lietuvoje“ lankytojams sukurtos palankios sąlygos ne tik gauti informaciją apie paslaugas, bet ir domėtis literatūriniu paveldu, plėsti akiratį ir žinių lauką. Kasmet svetainėje eksponuojama apie 20 naujų virtualių parodų ir apie 50 įdomių eksponatų istorijų, pildomi ir atnaujinami rašytojų rinkinių aprašymai, pateikiami straipsniai apie išleistų knygų pristatymus, jubiliejų minėjimus, muziejininkų vykdomas ekspedicijas ir t.t. 2014 m. buvo įgyvendintas LKT paremtas projektas „Susipažinkime: aš esu muziejus, kuriame saugoma...“. Jo rezultatas – svetainėje sukurti ir įdiegti du edukaciniai žaidimai vyresnio amžiaus moksleiviams bei suaugusiesiems. Svetainės lankytojai gali sudėlioti muziejų ekspozicijų fragmentus, daugiau sužinoti apie fonduose kaupiamas eksponatų rūšis, susipažinti su saugomais itin vertingais eksponatais ir jų istorijomis. „Literatūrinėje Lietuvoje“ kasdien skelbiama naujausia informacija apie Muziejaus ir jo padaliniuose veikiančias parodas, vykstančius renginius, konkursus, akcijas. Skubantiems lankytojams sukurta atskira skiltis, kad svarbiausios informacijos paieška užimtų kuo mažiau laiko. Nuo 2014 m. lankytojai, norintys įsigyti muziejaus išleistų leidinių, gali tai padaryti ir el. būdu: pateikę svetainėje užsakymą ir apmokėję sąskaitą, norimus leidinius gauna nemokamai paštu į namus ar į įstaigą. 2015 m. pabaigoje pradėjo veikti dar viena nauja elektroninė paslauga – „Literatūrinės Lietuvos“ naujienlaiškis.

15.6. Siekiama, kad visiems, literatūra, jos paveldu, būtų suteikta informacija apie eksponatus, muziejaus veiklą, siūlomas paslaugas. Sekant informacines naujoves, jau 2012 m. susikurtas muziejaus svetainės QR kodas, kuris kaskart naudojamas reklaminiuose lankstinukuose, plakatuose. Tai vienas greičiausių būdų paskatinti ir sudominti jaunimą apsilankyti Muziejaus interneto svetainėje. J. Tumo-Vaižganto memorialiniame bute-muziejuje QR kodų pagalba galima gauti išsamesnės informacijos apie ekspozicijoje esančius eksponatus. Šiame muziejaus padalinyje lankytojai gali naudotis audiogidu lietuvių ir anglų kalbomis, su vaizdo įrašais lietuvių gestų kalba. Maironio memorialiniam butui taip pat yra sukurtas audiogidas, kuriuo bus galima naudotis, atidarius memorialinius kambarius po restauracijos. Lankytojų patogumui, Maironio lietuvių literatūros muziejuje veikia bevielis internetas.

15.7. Nuo 2012 m. MLLM įdiegta Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema (LIMIS), kuri suteikė visuomenei nuotolinę prieigą prie MLLM eksponatų. Šioje sistemoje iki 2016 m. sausio 1 d. pateikti 4561 vnt. eksponatų duomenys ir skaitmeniniai vaizdai. Informacija apie šiuos eksponatus, atsižvelgiant į autorines teises, yra prieinama ir plačiau visuomenei. LIMIS viešojoje prieigoje taip pat kuriamos virtualios parodos. 2013–2014 m. MLLM dalyvavo tarptautiniame senų fotografijų, sukurtų 1839–1939 m., skaitmeninimo ir sklaidos projekte

„Europeana Photography“. Jo metu buvo suskaitmeninta ir aprašyta 1570 nuotraukų, kurios visuomenei pateiktos Europos kultūros paveldo portale „Europeana“ (<http://www.europeana.eu/>).

15.8. Muziejaus rengiami ir įgyvendinami muziejaus veiklos viešinimo projektai, kurių metų pasigaminama įvairių suvenyrų, susijusių su muziejuje saugomais eksponatais: kalendorių, skirtukų, bloknotų, magnetukų, raktų pakabukų, maišelių, atvirukų ir t.t. Tokios atminimo dovanėlės-ženklai, skleidžiantys žinią apie muziejų už jo ribų, pradžiugina konkursų dalyvius, renginių svečius. Ateityje numatoma tokių paslaugų plėtra.

16. Šios krypties UŽDAVINIAI:

16.1. Plėsti ir gerinti inovatyvių elektroninių paslaugų ir produktų visuomenei kūrimą (sukurti svetainėje daugiau edukacinių žaidimų, skirtų jaunesnio amžiaus lankytojams; įdomių eksponatų istorijų vaizdo pristatymų ir t.t.), užtikrinti nuotolinę prieigą prie leidžiamos publikuoti vertingiausios Muziejaus rinkinių dalies.

16.2. Didinti lankytojų aptarnavimo paslaugų pasiūlą ir prieinamumą Muziejaus bei jo padaliniuose (ilgesnis darbo laikas, lankstiniai, leidiniai, suvenyrai).

16.3. Aktyviau ir efektyviau už muziejaus ribų skleisti informaciją apie lietuvių literatūros paveldą, teikiamas paslaugas, išryškinant muziejaus aktualumą įvairių pomėgių ir skirtingo amžiaus visuomenės grupėms, supažindinant su daugumai lietuvių vis dar nežinoma – patrauklia, šiuolaikiška, atvira, padedančia įgyti naujų žinių – muziejaus erdve (vykdant įvairias edukacines akcijas ir jas viešinant, leidžiant Muziejaus laikraštį „Maironio namų naujienos“, įgyvendinant projektus).

16.4. Užtikrinti visuomenei nuotolinę prieigą, atsižvelgiant į autorines teises, prie 2,9 % eksponatų.

17. PENKTOJI STRATEGINĖ KRYPTIS – skatinti ir planingai įgyvendinti muziejaus darbuotojų gebėjimų ugdymą bei kvalifikacijos tobulinimą.

18. Situacijos analizė:

18.1. Muziejuje, kaip ir kituose Lietuvos muziejuose, išaugo darbų apimtys, atsirado naujos veiklos: tai rinkinių eksponatų vertinimas, darbas LIMIS sistemoje, 8-10 projektų parengimas į Lietuvos kultūros tarybą ar kitus fondus, dalyvavimas Europos sąjungos projektų vykdyme, edukacinių programų populiarumas, dideli kiekiai išeivių rašytojų archyvų, tačiau žmogiškieji ištekliai lieka tokie patys, darbo krūvis didėja, nėra finansinių resursų didinti etatų skaičių, atlyginimai yra nekonkurencingi Lietuvos darbo rinkoje, todėl yra nelengva pritraukti jaunus, kvalifikuotus specialistus, baigusius filologo magistro studijas.

18.2. Muziejuje dirbantys specialistai turi pakankamai žinių ir įgūdžių atlikti pagrindines muziejaus funkcijas. Dauguma specialistų yra įgiję magistro lituanisto kvalifikaciją, vienas specialistas baigęs po dvejas magistro studijas, du specialistai baigė Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetą, įgijo Komunikacijos ir informacijos kvalifikacinį laipsnį. Viena specialistė turi humanitarinių mokslų daktaro laipsnį.

18.3. Muziejuje specialistai yra žingeidūs, siekia naujų įgūdžių ir žinių, tobulina turimas kompetencijas, taikosi prie kintančių laikmečio reikalavimų, reaguoja į išorinės aplinkos pokyčius. Todėl įvairiais būdais kelia savo kvalifikaciją: dalyvauja „Baltijos muzeologijos mokykloje“, kurią yra baigę 6 darbuotojai, dalyvauja Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto mokymuose, Lietuvos dailės muziejaus LIMIS seminaruose, Lietuvos muziejų asociacijos seminaruose, įvairiose profesinėse konferencijose, kuriose skaito mokslinius pranešimus arba dalyvauja konferencijose kaip klausytojai. 2015 m. įvairių formų mokymuose dalyvavo 20 specialistų.

18.4. Muziejuje vyksta ir vidiniai kvalifikacijos kėlimo seminarai (per metus 8-10), kurių metu patys muziejaus darbuotojai dalijasi naudinga patirtimi, įgyta išoriniuose įvairiuose mokymuose, seminaruose, stažuotėse. Muziejuje kasmet organizuojama mokslinė literatūrinė ar muziejinė konferencija, kurios informaciją išgirsta visi muziejaus specialistai, keletas skaito pranešimus.

18.5. Labiausiai specialistams trūksta sąlyčio ir žinių iš užsienio muziejų, jų naujovių, bendravimo, ekspozicijų lankymo. Pastaraisiais metais pavyko vienai darbuotojai išvykti į užsienio stažuotę vykdant projektą „Muziejus-mokykla-moksleivis“, taip pat kitoms kelioms darbuotojoms, sujungus muziejaus dalinį finansavimą su asmeninėmis lėšomis, pakeliauti po Europos vaikų literatūros muziejus. Tokio pobūdžio patirtis yra labai naudinga ir itin reikalinga.

19. Šios krypties UŽDAVINIAI:

19.1. Siekti kuo aukštesnio darbuotojų kvalifikacijos lygio, ieškoti galimybių ir finansavimo pasisemti gerosios patirties iš kitų šalies ir užsienio muziejų, pamatyti naujovių ypač tiems specialistams, kurie rengia Lietuvių literatūros istorijos apžvalgos ir personalijų ekspoziciją.

19.2. Toliau teikti paraiškas į „Baltijos muzeologijos mokyklą“, dalyvauti Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto mokymuose, Lietuvos dailės muziejaus LIMIS seminaruose, Lietuvos muziejų asociacijos seminaruose.

19.3. Muziejuje organizuoti per metus 8-10 vidaus kvalifikacijos kėlimo seminarų, dalijantis gerąja, naudinga patirtimi, kurią darbuotojai įgyja išorės mokymuose.

19.4. Kviesti dirbti specialistus filologus, turinčius magistro laipsnį, mokančius kalbų, kai darbuotojai išeis į pensiją ar išsidarbins dėl kitokių priežasčių

19.5. Suteikti galimybes ir skatinti specialistus, įgijusius tik bakalauro laipsnį, tęsti magistro studijas.